

34695 - Tavaf ve say için taharet gerekir mi?

Soru

Umre için tavaf yaparken abdestim bozuldu. Ne yapacağımı bilemedim. Çıktım abdest aldım ve tavafımı iade ettim. Yaptığım doğru oldu mu? Ne yapmam gerekiyordu?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Abdest alıp tavafı iade etmenle doğrusunu yapmışsın. Ayrıca en iyisi ve en ihtiyatlısını yapmışsın. Alimlerin çoğu hadesten taharetin tavafın sıhhat şartlarından olduğunu söylemişlerdir (namaz gibi). Nasıl ki abdest alana kadar abdestsiz bir kişiden namaz kabul olmaz, aynı şekilde abdestsiz tavaf da abdestsiz kişiden kabul olmaz. İbn Kudame der ki: "Hadesten taharet tavafın sıhhat şartıdır. İmam Ahmed'in mezhebindeki meşhur görüş böyledir. İmam Malik ve İmam Şafii'nin de görüşleri bu şekildedir. Cumhur bu görüşü şu delillerle desteklemiştir:

1. Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem*'in şu hadisi: "Kabe'yi tavaf etmek namazdır, ancak siz tavaf esnasında konuşabilirsiniz." [i]
2. Aişe *Radiyallahu anha* şöyle demiştir: "Allah Rasulu tavaf etmek istediği zaman abdest alırdı." [ii] Başka bir hadiste Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* şöyle buyurdu: "Hac ibadetinin yapılış şeklini, benden öğreniniz!" [iii]
3. Başka bir hadise göre Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* hayız halinde olan Hz. Aişe'ye demiştir ki: "Temizlenene kadar tavaf dışında hacılar ne yapıyorsa onları yap." [iv]

Şeyh Bin Baz'a şöyle soruldu: "Benim Ramazan'da umre yapan bir akrabam var. Harem bölgesine girince küçük abdestini bozmuş. Yani yellenmiş. Ailesine "ben abdest almak istiyorum." Demeye utanmış. Sonra tavaf etmiş ve tavafı bitirdiğinde tek başına gitmiş ve abdest almış. Sonra sâ'y yapmaya gitmiş. Şimdi bu akrabamın üzerine bir kurban veya bir keffaret gerekiyor mu?

Şeyh Bin Baz şöyle cevap vermiş: Tavafı geçerli değildir. Çünkü namaz gibi tavafın sıhhat şartlarından birisi de taharettir. Onun Mekke'ye dönüp tekrar tavaf etmesi gerekir. Tekrardan sâ-y yaparsa bu daha iyi olur. Çünkü ilim ehlinin çoğunluğu sayı tavafın önüne geçirmeyi caiz görmemişlerdir. Sonra saçını kısaltır ve ihramdan çıkar. Eğer evli ve eşiyle birlikte olmuş ise fakirler için Mekke'de bir kurban kesmesi gerekir. Birinci umre için ihrama girdiği mikattan tekrar girmesi gerekir. Çünkü birinci umre cima ile fasid olmuştur. Bu söylediklerimizi yapması ve birinci umre için ihrama girdiği yerden tekrar umreye girmeli. Bu şimdi de yapabilir veya müsait olduğu başka bir vakit de yapabilir[v]

Yine şöyle sorulmuş:” Bir adam tavafa başlamış. Fakat yellenmiş tavafını kesmesi mi gerekir yoksa devam etmesi mi?”

O da şöyle cevap vermiş:” Eğer insan tavaftayken kendisinden gaz, idrar veya meni çıkarsa veya avretine dokunursa veya buna benzer durumlarda tavafı kesilir. Tıpkı namaz gibi gider abdestini alır ve tekrardan tavafa başlar. Doğru olan budur. Bu meselede ihtilaf vardır. Fakat namazda da tavafta da doğru olan budur. Çünkü Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* şöyle buyurmuştur:” Biriniz yellenirse namazı bıraksın abdest alıp namazı tekrar kılsın.”[vi]. sonuçta Tavaf ta namaz gibidir. [vii]

Bazı alimler de taharetin tavafın şartlarından olmadığını benimsemiştir. Bu da Ebu Hanife'nin mezhebidir. Şeyhulislam İbn Teymiyye de bu görüşü tercih etmiştir. Birinci görüşün delillerine karşı şu cevabı vermişlerdir:

”Kabe'yi tavaf namazdır.” Hadisine gelince, bunun Rasulullah'ın sözü olması doğru değildir. Bu yalnızca İbn Abbas'ın sözüdür. İmam Nevevi Mecmu' kitabında der ki:” Doğru olan bunun İbn Abbas'dan gelen mevkuf bir hadis olduğudur. Beyhaki ve diğer hadis hafızları da böyle olduğunu söylemişlerdir.

Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* 'in abdestli olarak tavaf etme ameline gelince, derler ki:” Bu vacib olduğunu göstermez. Bu yalnızca müstehab olduğunu gösterir. Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* bunu yapmıştır fakat ashabına bunu emrettiği varid olmamıştır.

Rasulullah'ın Hz. Aişe'ye söylediği şu söze gelince:'' Temizlenene kadar tavaf dışında hacıların her yaptığını yap.'' Rasulullah Aişe'yi yalnızca hayız olduğu için men etmiştir. Hayızlı zaten Mescid'e girmesi yasaktır.

Şeyhulislam İbn Teymiyye der ki:''

Tavaf için abdesti şart koşanların aslen bir delili yoktur. Hiç kimse Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* den-ister sahih olsun ister zayıf- tavaf için abdesti emrettiğini nakletmemiştir. Rasulullah bir sürü insanla hac yapıyordu. Birçok kez de umre yaptı. Umre yaparken de insanlar onunla birlikteydi. Eğer abdest tavaf için farz olsaydı bunu genel bir biçimde herkese duyururdu. H herkese duyururdu ki Müslümanlar bunu ihmal etmesinler. Ancak sahih kaynaklarda tavaf edeceği zaman abdest aldığı geçmektedir. Bu da vacib olduğunu göstermez. O her namaz için de abdest alırdı. Ve şöyle derdi:'' abdestsiz Allah'ı zikretmek hoşuma gitmiyor.''[viii]

Bu görüş -yani tavaf için abdestin şart olmadığı görüşü- kuvvetine ve delillerin o ihtimalde olmasına rağmen bir insana abdestsiz tavaf yapmak yakışmaz. Çünkü abdestli tavaf şüphesiz daha faziletli ve daha ihtiyatlıdır. Bu şekilde insan cumhura muhalefetten kurtulur. Fakat insana abdeste riayet konusunda şiddetli meşakkat olduğunda kolaylık sağlanmıştır. bu da hac mevsimlerinde olur. Veya adam hasta, yaşlı olup abdestini korumak zor olursa kolaylık vardır.

Şeyh İbn Üseymin cumhurun delillerine cevap verdikten sonra dedi ki:'' Buna göre tercih edilecek ve kalbin mutmain olacağı görüş şudur: Abdest tavaf için şart değildir. Fakat abdestli yapmak en faziletlisi ve Rasulullah'a uymada daha kâmil. Fakat bu konuda cumhura muhalefet etmek yakışmaz. Ancak bazen insan Şeyhulislam'ın söylediği görüşle amel etmek zorunda kalıyor. Mesela şiddetli bir kalabalığın içinde tavaf yaparken abdest bozuldu. Birinci görüşe göre gidip abdest alıp bu kalabalıkta tekrar dönmesi gerekiyor. Özellikle de birkaç şavtı kalmışsa. Burada büyük bir meşakkat vardır. Büyük bir meşakkat olduğundan ve delillerin zahirinin açık bir şeye delalet etmediğinden insanlara abdesti şart koşmamız olmaz. Hatta daha kolay ve daha basite uymamız gerekiyor. Çünkü insanları açık bir delil olmaksızın meşakkat olan bir şeye zorlamak şu ayete terstir:'' Allah sizin için kolaylık ister zorluk istemez.''[ix]

Fakat sa'yin durumu öyle değildir. Sa'yda abdest şart değildir. Buda dört mezheb imamının görüşüdür (Ebu Hanife, Malik, Şafii, Ahmed). Hatta hayızlı bir kadına bile sa'y yapmak caizdir. Çünkü Rasulullah *sallallahu aleyhi vesellem* Hayızlı birisini Bundan men etmemiştir. Yalnızca tavafdan men etmiştir. Hz. Aişe'ye demiştir ki:” Hacıların yaptığı her şeyi yap fakat Kabe'yi tavaf etme.” [x]

Şeyh İbn Üseymin şöyle dedi: Eğer abdestsiz, cünüb veya hayızlı birisi sa'y yaparsa geçerli olur. Fakat en faziletlisi taharet üzerinde sa'y yapmaktır.[xi]

En iyi bilen Allah'tır.

[i] - Tirmizi 960 - Elbani İrvaul Ğalil 121 sahih olduğunu söylemiştir.

[ii] - Buhari , Müslim

[iii] - Müslim (Şeyh Bin Baz'ın fetvaları)

[iv] - Buhari , Müslim

[v] - . (Şeyh Bin Baz'ın Fetvaları 17/ 214-215)

[vi] - Ebu Davud/ İbn Huzeyme sahih demiştir

[vii] - Şey Bin Baz'ın Fetvaları 17 216-217

[viii] - Mecmuul Fetava 21/273

[ix] - Bakara 185. Eş-Şerhul Mumti' 7/300

[x] - Bkz. El-Muğni 5/246

[xi] - Eş-şerhul Mumti' 7/310,311